

dení řízení a k rozhodnutí o žádosti Justiny D-ové, rozené S-ové v L. na Moravě a Roberta D-a, obchodního disponenta v Praze, za přeměnu rozvodu v rozlukou manželství.

D ů v o d y:

Podle obsahu společné žádosti manželů D-ových bylo jejich manželství rozvedeno usnesením okresního soudu v Olomouci ze dne 27. dubna 1926 k jejich společné žádosti o dobrovolný rozvod. Nejsou tu proto předpoklady § 20 čís. 2 rozl. zák. pro příslušnost krajského soudu v Olomouci, že žádosti za rozlukou předcházela spor o rozvod, o kterém by krajský soud ten byl rozhodoval v první stolici. Když vůbec nepředcházela spor žádosti za přeměnu rozvodu v rozlukou, řídí se příslušnost pro vyřízení žádosti číslem 3 § 20 rozl. zák., podle něhož je příslušným sborový soud, v jehož obvodě má svůj obecný soud manžel, proti němuž žádost za rozlukou směřuje, a není-li takového soudu v tuzemsku, je příslušným sborový soud, v jehož obvodě má svůj obecný soud žadatel. V tomto případě podali oba manželé žádost společně a oba mají svůj obecný soud v tuzemsku, ovšem u okresních soudů v obvodech různých sborových soudů. Příklad ten není v rozlukovém zákoně výslovně řešen a ani jinak není tu podmínek pro místní příslušnost některého tuzemského soudu. Ačkoli nemůže býti pochyby, že věc, o niž jde, spadá pod pravomoc zdejších soudů, když jde o manžely, kteří mají svůj obecný soud v tuzemsku a jichž manželství v tuzemsku bylo rozvedeno, není tu tedy zákonných předpokladů pro místní příslušnost některého tuzemského soudu pro vykonávání soudnictví v tomto směru. Odepřely proto jak krajský soud v Olomouci, tak i zemský civilní soud v Praze právem svou příslušnost. Ale podle toho, co bylo řečeno, nejde o záporný spor o místní příslušnost mezi krajským soudem v Olomouci a zemským civilním soudem v Praze, nýbrž jde v pravdě o případ, kde stanoví příslušnost nejvyšší soud podle § 28 j. n. Pohlížeje na věc s tohoto hlediska ustanovil nejvyšší soud z důvodů účelnosti zemský civilní soud v Praze za soud, který má platiti za soud místně příslušný pro dotčenou právní věc.

Čís. 7215.

Do rozhodnutí odvolacího soudu, jímž nevyhověl návrhu, by odvolání z formálních důvodů bylo odmítnuto, není opravného prostředku.

Do rámce činnosti vykonavatele poslední vůle spadají též výkony, jimiž měly býti odklizeny překážky splnění odkazů. Úřad vykonavatele poslední vůle nezaniká odevzdáním pozůstalosti. K činnosti vykonavatele poslední vůle náleží také přípravy ku sporu, k němuž byl jako takový poukázán pozůstalostním soudem. Nemá však nároku na útraty ve sporu, v němž vystupoval jménem pozůstalosti, ač mu to nebylo pozůstalostním soudem přikázáno.

Náhrady škody, způsobené podáním žaloby lze se domáhati pouze tehdy, bylo-li poškození patrně účelem výkonu práva podati žalobu.

(Rozh. ze dne 12. července 1927, Rv I 77/27.)

Žalobce (advokát) byl vykonavatelem poslední vůle Václava F-a. Žalobou, o níž tu jde, domáhal se na dědicích po Marii F-ové, dědičce po Václavu F-ovi zaplacení účtů A, B, C. Účet C týkal se útrat ve sporu Cg XVI 58/23, jenž byl konečně rozhodnut nejvyšším soudem, jak uvedeno v čís. sb. 3639. Žalovaní kromě námitek proti jednotlivým účtům namítli též započtením pohledávky 20.662 Kč 76 h a 5.368 Kč, ježto prý jim žalobce způsobil škodu vedením sporu Cg XVI 58/23. **Procesní soud** první stolice přiznal žalobci na útratách účtu A a B celkem 6.836 Kč 12 h, jinak žalobu zamítl; pohledávky namítané započtením neuznal po právu. **Odvolací soud** nevyhověl odvolání žalobce, odvolání žalovaných pak vyhověl potud, že zamítl žalobu i ohledně 2.000 Kč (účtu B). **Důvody:** Žalobce vytýká odvolání žalovaných po stránce formální, že neuvádějí, z které části rozsudku se odvolávají, a navrhuje, aby jich odvolání bylo z tohoto důvodu odmítnuto, leč neprávem. Podle § 471 čís. 3 c. ř. s. má býti o odvolání rozhodnuto v neveřejném sedění, když není v odvolacím spisu uveden rozsudek, z něhož se odvoláno, neb odvolací návrh neb odvolací důvody. Proto, že odvolatelé neuvedli přesně, pokud napadají rozsudek, nelze odvolání podle druhého odstavce § 474 c. ř. s. zahrnouti, stačí, uvedeno-li, jaký návrh činí ve věci samé a tu je z návrhu odvolatelů zřejmo, že se domáhají buď zrušení rozsudku první stolice nebo jeho změny v části II. 1—3.

Nesprávné právní posouzení vidí žalobce v tom, že soud první stolice neprávem zamítá jeho nárok na náhradu útrat ve sporu Cg XVI 58/23 proto, že nejvyšší soud vyřkl, že se útraty tohoto sporu navzájem zrušují, neboť žalobce v něm vystupoval jako zástupce strany, pozůstalosti Václava F-a a jako vykonavatel poslední jeho vůle, byv k tomu vyzván usnesením pozůstalostního soudu z 25. listopadu 1922 a má jako právní zástupce proti jím zastupované pozůstalosti (dědicům) nárok na náhradu útrat sporu toho, nehledíc k tomu, že je zde ještě jmění do pozůstalosti Marie F-ové nepojaté; náhrada prý mu přísluší i podle § 1037 obč. zák., poněvadž jednal v převážný prospěch dědiců. Soud první stolice právem mu tyto útraty nepřiznal, ať se jednalo o palmár nebo hotová vydání, neboť žalobce vedl spor ten jako neoprávněný zástupce neexistující právní osobnosti, soud pozůstalostní mu neuložil, by žaloval jménem pozůstalosti po Václavu F-ovi; ostatně to byl spor týkající se jeho útrat a spor odkazovníků; takto je jasno, že vzhledem ke konečnému výsledku sporu nemá nároku na náhradu útrat těch ani jako zmocněný jednatel, neboť jeho počín nebyl ani nutným (§ 1036 obč. zák.), ani účelným (§ 1037 obč. zák.) pro žalované.

K o d v o l á n í ž a l o v a n ý c h: Není opodstatněn uplatňovaný důvod neúplnosti řízení, že totiž soud první stolice nejednal o jich ná-

mitce, že Marie F-ová byla v době přihlášky k pozůstalosti Václava F-a nepřičetnou, že proto přihláška ta je neplatnou a že je tudíž neplatným, že se přihlásila bezpodmínečně. Podle § 18 nesporn. říz. má právoplatné rozhodnutí v nesporném řízení závazný účinek i pro spor, pokud rozhodnutím tím byla upravena otázka právní, vyjímajíc případy, v nichž práva třetích v řízení nesporném beze své viny se nesúčastnivších nájemníků byla bezprostředně dotčena a kde zákon výslovně přiznává právo nastoupiti pořadem práva. Odevzdání pozůstalosti je povahy deklaratorní a, pokud se jedná o to, je-li tu nárok dědický a v jakém rozsahu, musí se jíti k dědickému důvodu a k dědické přihlášce (Ott Rechtsfürsorgeverfahren str. 212, 214, 217, 261, 263). Žalovaní jako dědici Marie F-ové nejsou takovýmito třetími osobami, neboť jako její univerzální nástupci v její veškeré jmění ji reprezentují (§ 547 obč. zák.) a byla-li ona účastnicí v pozůstalostním řízení po Václavu F-ovi, nemohou, aniž by si prve nevymohli rozhodnutí, že její dědická přihláška je bezúčinná a proto odevzdání pozůstalosti Václava F-a zmatečné, důvodně uplatňovati, že neručí za její dluhy jako její bezpodmínečně se přihlásivší dědici, pokud se týče za dluhy pozůstalosti Václava F-a, i když Marie F-ová přihlásila se k ní jako dědička bezpodmínečně a pozůstalost ta jí byla odevzdána. Povinností vykonavatele poslední vůle je, by buď sám vykonal nařízení zůstavitele nebo přidržoval k tomu dědice; je mandatářem zůstavitele, obstarává věci dědicovy; jako takovému mu nepřisluší vymáhati pozůstalostní dluhy, leda že by byl k tomu zvláště zmocněn, neboť on nerepresentuje ani pozůstalost ani dědice, ovšem má i po odevzdání pozůstalosti dohlížeti na splnění poslední vůle (§ 164 nesporného řízení sb. n. s. čís. 124). Je jisto, že dědici Marie F-ové (žalovaní) vůbec nestarali se o splnění poslední vůle Václava F-a a zejména, by jejím úmrtím splatné odkazy byly vyplaceny, a proto byl žalobce povinen jako vykonavatel, aby se o to staral sám a má důsledkem toho nárok na náhradu útrat a na odměnu za svou činnost, k níž nesporně patří i jednání s odkazovníky, zpravování jich o stavu věci a jednání se soudy, zejména když mezi odkazovníky byli i nezletilci. Do oboru jeho činnosti jako vykonavatele poslední vůle sice nepatřilo jednání s hypotekární dlužnicí R-ovou o zaplacení a kvitování pohledávky Marie F-ové, leč žalobce byl vykázáným plnomocníkem F-ové, jež mu dala obecnou i zvláštní (§ 1008 obč. zák.) plnou moc za sebe i své dědice a, poněvadž tato plná moc nebyla odvolána, byl jako plnomocník dědiců oprávněn jednati s R-ovou, kvitovati přijetí dluhu a opatřiti i další úkony s tím spojené. To uznal i pozůstalostní soud, když při úpravě účtu žalobce, jenž týká se doby od 16. října 1918 do 4. února 1921, i útraty s tím spojené uznal za odůvodněné. Poněvadž i ostatní tamže uvedené úkony a hotová vydání žalobcova byly odůvodněny plnou mocí danou mu Marií F-ovou, zemřevší 7. prosince 1918 a jeho činností jako vykonavatele poslední vůle ve smyslu hořejších vývodů, právem soudu první stolice uznal žalobcovu pohledávku z účtu toho správnou; o výši 4.836 Kč 12 h není sporu. Neshledal proto v tomto bodě odvolací soud opodstatněným odvolací důvod rozporu se spisy a nesprávného

právního posouzení. Naproti tomu nelze souhlasiti se soudem první stolice, že žalobci přísluší 2.000 Kč s přísl. z účtu příl. B. Výkony tam uvedené týkaly se jednak přípravných jednání s odkazovníky a s opatrovnickými soudy ohledně sporu Cg XVI 58/23, jednak osobní pohledávky Rudolfa K-a za pozůstalostí Marie F-ové (hrobka, její udržování atd.), dále jednání žalobce se soudem projednavším pozůstalost Václava F-a ve věci jednotlivých odkazovníků; podání na okresní soud v H. ze 24. září 1921 týkalo se pozůstalosti Marie F-ové a nikoli Václava F-a, kdežto žalobce byl pouze vykonavatelem poslední vůle Václava F-a a nikoli Marie F-ové, takže i jednání o obsahu onoho podání s odkazovníky, zprávy o tom pozůstalostnímu soudu Václava F-a jakož i jednání s odkazovníky o uznání žalobcova účtu nemohou jíti na vrub žalovaných jako dědiců Marie F-ové. Podotknouti dlužno, že žalobce, jakmile byla pozůstalost Václava F-a odevzdána Marii F-ové s tím, že má zapraviti odkazy ve smyslu posledního pořízení, a když žalovaní prohlásili, že nedají ze svého na odkazy ty ničeho, mohl přenechati starost o zapravení odkazů těch zletilým odkazovníkům po případě opatrovnickým soudům. Proto nesprávně posoudil soud první stolice věc ohledně účtu příl. B po stránce právní a bylo v tomto bodě vyhověti odvolání žalovaných. Naproti tomu je neopodstatněným jich odvolání, pokud vysloveno, že nejsou po právu vzájemné pohledávky 20.662 Kč 76 h a 5.368 Kč 28 h. Jsou to útraty, jež prý vzešly žalovaným sporem Cg XVI 58/23. Je pravda, že spor tento nevedl se mezi týmiž stranami, jako dnešní, leč ve sporu tom vystupoval — ovšem neprávem — dnešní žalobce jako zástupce tehdy žalující pozůstalosti Václava F-a a bylo tudíž věci žalovaných, by ve sporu tom účtovali útraty jim vzešlé proti žalobci podle obdoby § 38 c. ř. s. (§ 49 c. ř. s.); neučinili-li tak a domáhali se náhrady na žalující pozůstalosti, jejímiž representanty vlastně by byli jako dědici dědičky Václava F-a, pozbyli svého nároku, nehledíc ani k tomu, že ve sporu nenamítali nedostatek zákonného zastoupení na straně žalobkyně a nejvyšší soud právě z tohoto důvodu prohlásil řízení zmatečným a žalobu odmítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalovaných, dovolání žalobcovu vyhověl potud, že obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

K dovolání žalobcovu: K žalobcově výtce, že odvolací soud neprávem nevyhověl návrhu dovolatelovu, by z formálních důvodů zamítl odvolání odpůrců podle §u 471 čís. 3 a §u 474 druhý odstavec c. ř. s., nelze míti zřetele. O formální správnosti odvolání rozhoduje odvolací soud podle §u 473 c. ř. s. usnesením. Proti jeho usnesením za odvolacího řízení není — s výjimkou případů §u 519 čís. 1—3 c. ř. s., o něž tu zřejmě nejde, opravného prostředku, bez rozdílu, zda rozhodnutí bylo pojato do rozhodovacího výroku či jen do důvodů. Je proto dovolání v této příčině, v níž je vlastně rekursem, nepřipustným opravným prostředkem (srov. rozh. čís. 709, 3007 a 4394 sb. n. s.).

Po právní stránce (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) vytýká dovolání nižším soudům neprávem, že věc posoudily mylně, nepřisoudivše žalobci útraty sporu podle účtu příl. C. Ze sporu sp. zn. Cg XII 58/23 zemského civilního soudu v Praze plyne jasně, že dovolatel podal žalobu jménem pozůstalosti. K tomu neměl příkazu pozůstalostního soudu, a podle právoplatného výsledku sporu nebyl také podle zákona oprávněn podati žalobu jménem pozůstalosti. Že měl plnou moc pro spor od zákonných zástupců pozůstalosti neb od nynějších žalovaných, sám netvrdí. Nelze proto dobře porozuměti, oč žalobce opírá nárok, by mu žalovaní zaplatili útraty sporu, do něhož se pustil bez soudního příkazu, bez zákonného neb smluvního zmocnění a bez kladného výsledku. Avšak právem stěžuje si dovolatel do oné části odvolacího rozsudku, jímž mu byl oduznán nárok na útraty 2.000 Kč podle účtu přílohy B. Důvody, z nichž nižší soudy присoudily žalobci nárok podle účtu příl. A, odůvodňují též nárok, by mu byly přiřknuty, jak správně učinil soud první stolice, také nároky podle účtu příl. B. Výkony v něm uvedené se podstatně neodlišují od výkonů, uvedených v seznamu příl. A a nelze je podle jejich povahy vyloučiti z oboru činnosti, jež podle §u 816 obč. zák. a §u 164 nesp. říz. je přikázána vykonateli poslední vůle. Nezáleží na tom, že se do jisté míry dotýkají pozůstalosti po Marii F-ové a zájmů jednotlivých odkazovníků a přípravy ke zmíněnému již sporu. Při těsné souvislosti obou pozůstalostí nemohla se činnost vykonavatele poslední vůle Václava F-a vymykati ze spolupůsobení v pozůstalosti jeho dědičky Marie F-ové. Zřízení vykonavatele poslední vůle směřuje přímo též k uhájení zájmů odkazovníků. I co do jejich nároků má poslední vůle zůstavitelova býti podle jeho posledního pořízení splněna. Nelze proto v souzeném případě, v němž se uskutečnění odkazů zůstavitelových stavěly v cestu tak značné překážky, ve výkonech žalobcových, jimiž překážky ty neb alespoň jejich důsledky měly býti odčiněny, spatřovati výkony, nezapadající do rámce činnosti, vymezené zákonem vykonavateli poslední vůle. Názor odvolacího soudu, že žalobce, jakmile byla pozůstalost Václava F-a odevzdána Marii F-ové s tím, že má zapraviti odkazy ve smyslu posledního pořízení, a když žalovaní prohlásili, že nedají ze svého na odkazy ty ničeho, mohl přenechati starost o zapravení odkazů těch zletilým odkazovníkům, po případě opatrovnickým soudům, je mylný. Úřad vykonatele poslední vůle nezaniká odevzdáním pozůstalosti (srov. rozh. 124 sb. n. s.), naopak mnohdy bude právě teprve pak třeba, bdíti nad tím, by poslední vůle zůstavitelova byla splněna, zejména na př., když zůstavitel dědicům uložil úkony časově se opakující, nebo v den odevzdání pozůstalosti ještě nedospělé. K výkonům žalobce jako vykonavatele poslední vůle nutno také počítati přípravy ke sporu, k němuž jako takový byl poukázán pozůstalostním soudem. Poukazu tomu musil vyhověti a má proto nárok na útraty s tím spojené. Ovšem má jej jen potud, pokud jeho výkony byly kryty oním příkazem, a nikoli také za činnost z pozdější doby, kdy proti znění příkazu vystupoval jménem pozůstalosti. Bylo proto v tomto směru žalobcovu dovolání vyhověti a obnoviti rozsudek soudu první stolice.

K dovolání žalovaných: Dovolání napadají rozhodnutí předchozích stolic s hlediska mylného právního posouzení (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) proto, že odvolací soud ve shodě s prvním soudem jednak žalobci přisoudil nároky z účtu příl. A, jednak neuznal pohledávky namítané dovolateli k započtení. V onom směru lze poukázat k obšírným a v podstatě i správným vývodům nižších soudů a k tomu, co o postavení vykonavatele poslední vůle bylo již řečeno. Dovolání se marně snaží, opřít svůj odchylný názor o zdejší rozhodnutí ze dne 19. března 1924, Rv I 21/24/1 (čís. sb. 3639) ve sporu sp. zn. Cg XVI 58/23. Právil-li tam dovolací soud, že vykonavatel posledního pořízení není povolán representovati ani zůstavitele ani dědice, není tím nijak rozhodnuto o jeho nárocích za výkony, které provedl v rámci svého úřadu a o které tu jediné jde. Právo, za Marii F-ovou jednat jako plnomocník a žádati v této vlastnosti odměnu, doličuje odvolací soud jen co do jednání s dlužnicí R-ovou. Že by žalobce výkony ty nebyl provedl v zájmu a z příkazu své zmocnitelky, dovolání samo netvrdí. Přisoudily proto nižší soudy nároky z účtu příl. A. právem. Stejně právem však nepřisoudily dovolatelům pohledávky namítané k započtení. Správně rozvádějí dovolatelé, že tu nejde o nárok na náhradu útrat sporu jako příslušenství hlavního sporného poměru, souzeného ve sporu sp. zn. Cg XVI 58/23 s pozůstalostí Václava F-a, nýbrž že jde o samostatný nárok na náhradu škody, jež jim prý vznikla proti žalobci osobně tím, že nejsa oprávněn, pozůstalost před soudem zastupovati, přece jejím jménem proti nim zahájil spor a jim tím způsobil útraty, jež jim proti tehdejšímu odpůrci — pozůstalosti jimi samými zastupované — nebyly přisouzeny a proti nim samým jako jejím zástupcům ovšem ani přisouzeny býti nemohly. Než ani s tohoto právního hlediska nelze namítané vzájemné pohledávky uznati za pravé. Každému, kdo se pokládá za oprávněn vznésti proti jinému na soudě žalobu, je zůstavěno, žalobu podati (§ 19 obč. zák.). Že by žalobce byl žalobu ve sporu sp. zn. Cg XVI 58/23 podal bez tohoto předpokladu, jsa si vědom, že není oprávněn žalovati, dovolatelé sami netvrdí. Způsobil-li žalobce odpůrci výkonem tohoto svého práva, jak oni tvrdí, škodu, odpovídal by podle §u 1295 druhý odstavec obč. zák. za ni jen, kdyby jejich poškození bylo bývalo patrně účelem výkonu práva. To dovolatelé ani netvrdí. Nemohou tedy nárok na odškodné namítaný k započtení s úspěchem uplatňovati. Nižší soudy proto nepochybily (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), vyslovivše, že namítané pohledávky nejsou po právu.

Čís. 7216.

Nárok na náhradu škody z dolování nepřísluší sice držitelům poškozené nemovitosti, dlužno jej však přiznati nejen vlastníku, nýbrž také universálnímu nástupci poškozeného. Nárok na náhradu škody na budově jest nedělitelným a přísluší těm, v jichž vlastnictví jest poškozená budova (universálním nástupcům vlastníka).